

Farlig gift i norske hus

3,5 millioner PCB-holdige lysarmaturer er i bruk i offentlige og private bygg. Innen årsskiftet må alle fjernes. Elektrobransjen frykter at mange kommuner og private byggeiere tar for lett på miljøopprydningen.

Lysarmatur som inneholder PCB er forbudt å ha i bruk i norske bygg etter 1. januar 2005. Slike lysarmaturer er i dag i vanlig bruk i blant annet kontorbygg, skoler og sykehus, og de brukes til belysning av gater og offentlige rom. Det er i kondensatoren i lysarmaturene den farlige miljøgiften finnes.

- Å skifte ut alle disse kondensatorene er en svært omfattende oppgave som vil påføre norske kommuner og byggeiere kostnader på mange millioner kroner, sier prosjektleder Nils-Erik Magnell i Eliaden 2004 til nyhetsbyrået Newswire. Eliaden 2004 er møteplass for elektro-, energi- og automatiseringsbransjen, og utskiftningen av giftige lysarmaturer står høyt på dagsorden under arrangementet i slutten av mai.

SFT har hovedansvaret for innsamlingen, og man må søke om utsettelse dersom man ikke klarer å overholde fristen. Aker Stord regner med å måtte bruke ca. 6 millioner kroner på å skifte ut 3000 armaturer, og er en av virksomhetene som har søkt om utsettelse for å klare jobben.

- Elektrobransjen har en formidabel oppgave med å montere ned og skifte ut de PCB-holdige kondensatorene, sier Magnell.

Mindre energi

NELFO og Lyskultur har utarbeidet en 'Nasjonal handlingsplan for utskifting av PCB-holdige

lysarmaturer' som elektrobransjen arbeider i tråd med. Handlingsplanen har fått støtte fra Miljøverndepartementet og SFT. Ett av initiativene i planen er å skifte ut eksisterende lysarmaturer med moderne utgaver som bruker mindre energi.

- Målet er å spare miljøet, og å redusere energiforbruket til belysning i norske bygg med mellom ett og to Saudakraftverk, eller 0,5 til 1 TWh, sier Magnell.

Også miljøvernminister Børge Brende understreker at utskiftningen er en anledning til å tenke energisparing.

- Utskifting av lysarmaturer vil, i tillegg til å fjerne PCB på en forsvarlig måte, være lønnsomt ved at nye lyskilder bruker inntil 70 prosent mindre energi, sier Brende.

Farlig gift

PCB er kreftfremkallende og regnes som en av verdens farligste miljøgifter. Allerede i 1979 innførte Norge, som et av de første land i verden, et generelt forbud mot produksjon og salg av produkter med stoffet.

Utslippene fra kondensatorene skjer normalt når disse kasseres på feil måte, når de havner på søppelfylling eller som jernskrot.

- Det er derfor viktig å sikre at disse lysarmaturene blir samlet inn via EE-ordningen eller som farlig avfall, sier overingeniør Monika Lahti i seksjon for produktrettet miljøvern i SFT.